

i z M i R

Enternasyonal Fuarı

20 Ağustos 1943 de açılarak 20 Eylül
1943 de kapanacaktır.

Bütün eğlenceler, ticaret hareketleri ve unutulmaz
günler sizi beklemektedir.

Kültürpark ada gazinosu, suyu göl eğlenceleri,
perili ev, Viyana döner dolabı, labyrint, alp tepesi,
atlı karıncası, şeytan dolabı, uçan ördekler vesaire
sizi hem eğlendirecek, hem de çok neşelendirecektir.

Hayvanat ve nebatat bahçeleri de Kültürparktadır.

Her halde görünüz..

Tanesi (10) kuruştur.

EDİRNE VİLÂYET MATBAASI

DAMLA

AYLIK EDEBİ, İLMİ DERGİ

Bu Sayıda

San'at ve Propaganda

IHSAN BORAN

Son 20 yılda Türk Şiiri

HÜSEYİN ULAŞ

Addan Soya

MHMUT R. GAZİMİHAL

Türklük için (Şiir)

ULUĞ TURANLİOĞLU

Hümayun Nâme'den (Şiir)

ALI

Meriç Ağhyormuş (Şiir)

ABDULLAH 'ÇAĞLAYAN

Ibrahim Kınıci

V. LÜTFİ SALCI

Gerçek Türkülük

N. SAMİ BANARLI

Balkan Türkleri

U. T.

Sonsuzluk (Şiir)

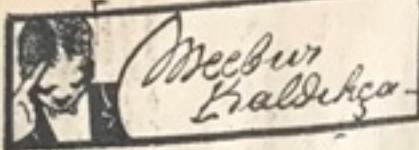
DUNDAR KORTAN

Sayı : 14

Yıl: 2

2. TEŞRİN 1943

E D İ R N E

Kurtuluş Bayramımız

25 İkinciteşrin Türk Edirne-nin ebedi kurtuluşunun 21inci yıl dönümü idi. Kurtuluş bayramımız bu yıl; her zamandan daha coşkun ve daha mânâlı bir tezahüratla kutlandı.

Söz alan hatipler Edirnenin Türkoğlu Türk olduğunu ve ebediyete kadar da Türk kalacağını imanlı bir sesle haykırdılar.

Kurtuluş bayramımız hakkında gelecek sayımızda mufassal malumat vereceğiz.

Bir kitaba dair

Geçen sayımızda (20 yılın şîrleri ve şairleri) adlı dostlar ve ahbablar antolojisi için bir tenkit neşredeğimizi yazmıştık. Bahis mevzuu tenkit; yazılarımızın çokluğu yüzünden bu sayıya konmadı. Mamañih Hüseyin Ulaş'ın (20 yılda Türk şîri) etüdü mahut antoloji sahibine yeter bir cevaptır.

Kendilerini badem gözlü sanan şâşı antoloji mütehassislerinin bu ağır başlı ettütten ders ve ibret alırlarsa ne mutlu!

Okuyucularımıza

İkinciteşinde çıkışması gereken on dördüncü sayımız Şubat ayı içinde çıkıyor. Bu uzun gecikme bir sürü imkânsızlıklar yüzünden hasıl oldu. Bundan sonra her ay içinde iki sayı neşrederek aradaki mesafeyi kapatmağa gayret edeceğiz.

Sayım okuyucularımıza arzedelim ki sayısız engellere rağmen Damla; devamlı olarak ve olgunlaşarak yoluna devam edecek tır.

Feride NAZAN

FIKİRLER

Bir milletin namuskâr bir mevcudiyet; şayâni hürmet bir mevki sahibi olması için o milletin yalnız âlim ve mütefennin bulunması kâfi değildir.

Biz doğrudan doğruya millî yetperveriz ve Türk milliyetçisiyiz. Cumhuriyetimizin mesnedi Türk camiasıdır.

Vazife mukabili olmayan hak mevcut değildir.

Bir milletin ruhu zaptolunma dıkça; bir milletin azim ve iradesi kırılmadıkça o millete kakım olmanın imkânı yoktur.

ATATÜRK

Zafer sünğünün ucunda de-gildir; zafer kartalı sünğünün ucundan kalktı; havalandı; tayyarenin pervanesininin ucuna kondu.

936

Göklerine hâkim olmayan milletler yererde sürünmeye; yerin dibinde çürümeye mahkûmdur.

936

Büyük eserler; lüks hayatdan bol masraflardan ictinab sayesinde yapılan tasarruflardan meyda-na gelir.

Şahsi servetler; Türk milletinin heyeti mecmuasınınındır. Vatanın nefine her zaman hasr ve [tahsise amade fertler elinde emanettir.

Bunu kimsenin bol bol ve sefahete sarf etmeye; israfa; süüstümale hakkı yoktur.

936

Nuri DEMİRAĞ

DAMLA

Aylık Edebi, İlmî Dergî

İDARE YERİ
M. Sinan caddesi No: 7
Edirne

ABONE

Yılışı (250) kuruştur.

Sahibi ve Genel Yayın Müdürü :

Sayı : 14, Yıl : 2 Uluğ TURANLIOĞLU 2. Teşrin 1943

San'at ve Propaganda

Yazan : İhsan BORAN

San'at, propagandadan başka bir şey değildir. Hazreti İsa'dan 500 yıl önce "San'at için san'at," diye bir şey yoktu. Eski Yunanistanın Esehyl ve Aristophane gibi sayılı san'atkârlarına göre, san'atın gayesi şu idi :

"Hayatın insanları ve ırkları sevk ve idare eden derin kanunlarını, efsaneler yardımıyla onlara öğreterek cit'lere mükemmel adamlar kazandırmaktır."

Bu bize, güzellik ve iyilik rüyası gören idealist bir san'atkârı, içinde bulunduğu hırs ve kötülük dünyasına karşı nasıl bir tavır takınması gerektiğini göstermektedir. "İnsan fânidir; bu sebeple fânilîğin fevkinde ihtiraslar beslememelidir." diyen Esehyle'in san'atı bal gibi propagandadır.

Esehyle'i, muhteşem örnek olarak seçiyorum; sebebi de şudur: Beşinci yüz yılda, kader eski Yunanlılara çok büyük bir hadise hediye etti. İran hükümdarı Serhas, büyük bir ordu ile Yunanistanı istilâya getirdi. Yunanlılar, istilâcılardan gözünde yeni düşünceli medeni insanlardı, ruhlarında yarının bütün hazineleri saklı hür erkeklerdi.

İranlıların istilâsi karşısında Yunanlıların esaret ve hüriyetten birini seçmesi anı gelmiştir. İranlılar, her Yunan sitesine ökonomi ve dîni serbesti vereceklerdi. Onların istediği yalnız her yerde sükûn ve maddî refahı. Bununla beraber Yunanlılar böyle sükûn ve refaha karşılık hüriyeti ve ölümü tercih ettiler. Bu gaye uğrunda, İranlılara karşı mücadele için siteler arasındaki kıskançlıklarını unutup birleştiler ve kültürlerile hayatlarını kurtardılar. Klasik edebiyatta değerli olarak ne varsa, hepsi bu millî davaya imandan ve hüriyet aşkından doğmuştur. O zaman Esehyle söyle haykırmıştı : "Vatanınıza, Tanrılarınızın mihraplarına; dedelerinizin mezarlara hüriyet veriniz!"

Hic şüpə yok ki İranlıların büyük ordularına karşı yunanlıları zaferə ulaştıran meşru sebepler de vardı : Gönülden kabul ettikleri disiplin, müdafaa silâhlarının kudreti, vatan aşkı ve tanrılar tarafından himaye edilecekleri imanı. Bu sebepledir ki Atinalılar şehri düşmana bırakıtlar, harap olduğunu gördüler. Fakat diyorlardı ki "surlar ölü şeylerdir; zaferi kazandıktan sonra biz onların daha güzellerini yapacağız..."

Hürriyet aşkı ile yunanlı birdenbire şuurlandı, Yunan vatanserverliği ve Yunan dini derin bir mana kazandı; aynı zamanda bunlar mis gibi propaganda olan bir san'at haline geldi.

524 yılında doğmuş olan Eschyle'in hayatı, Maratonda savaşan bir asker olarak başlar, harpten göğsü millî gururla dolu olarak döndü ve "İranlılar," adlı bir trajedi yazdı. Bu dramda yenilmesinde kendi hissesi olan kralın hikâyesini anlattı. Eserin en yüksek noktası, şairin bizzat askerlerini idare ettiği anlardadır; eser despotluğun yıkılışını da tasvir eder. Bu dram büyük muvaffakiyet kazandı. Bu suretle asker vatandaş Eschyle yalnız Atina'nın değil, bütün Yunanistanın millî şairi oldu. Görülüyör ki bu en büyük şairin ilk eseri, apaçık vatanserverlik ve din propagandasıdır. Aynı şekilde dini ve vatani başka dramlar da yazmış olan Eschyle, bunlara vatandaşlarının muhtaç oldukları ahlaklı dersleri de karıştırmaktan çekinmedi.

Şimdi kendi kendime şunu soruyorum : Bizde Yunan klâsikleri tercüme edilirken acaba Eschyle'in san'atına ve eserlerine neden ön plânda yer verilmedi? Eschyle, vatan, hürriyet ve kültür meselelerinde bizim bugün düşünüebildiklerimizi 2000 yıl önce düşünmiş ve sembolize etmiş ilk büyük dâhfî değil midir? Bu hatamızın sebebi galiba şudur : Biz de Avrupanın asırlarca devam ettirmek cehlinde bulunduğu Aristo modasına saplanıp kalmışız. Maarif vekilliğimizin bu meseleye lâyik olduğu ehemmiyeti vereceğini ümit ediyoruz.

Ihsan BORAN

Trakya Matbuati

Hazırlayanlar :

E. NECMÎ - U. TURAN CIOĞLU

Bugüne kadar Trakyada çıkan bütün gazete ve dergiler hakkında esaslı bilgileri bu eserde bulacaksınız.

SON YIRMI YILDA TÜRK ŞİİRI

Yazar : Hüseyin ULAS

I. 10 YIL

Biz, bu yazımızda; Türk şiirinin 20. yılda arzettiği inkişaf ve temayülü çerçevelemeye ve belirtmeye çalışırken, bu arada tertip edilen antolojilerle bu mevsu kadrosunda yazılan yazıların, bazı endişelere alet olarak samimi ve halis fikirlerin mahsülü olmadığı da söyleyeceğiz.

Cumhuriyetin ilk yıllarda; evvelki nesillerden intikal eden Hâmit, mavera ve tezadın mistiko - romantizmini, Haşim, sembolizmin ilk ve bu güne kadar en güzel örneklerini verirken Akif, İslâm mistisizmini bize ahlâki prensipler halinde kabul ettirmeye çalışıyor, Yahya Kemal de mazinin nostaljisini yaşıyordu. Bu son iki şair arasında aruz veznine ve dile, Yahya Kemal'de bilhassa kelimeye hakimiyet gibi bir bağ ve yakınlık kendisini gösteriyor. Büyük şair diye vasiflandırılan Yahya Kemal, zarif oyuncaklar yapan bir oyuncakçıdan öteye geçemediği halde, maatteessüf fazlaşıyle şişirilmiş ve uçurulmuştur.

Servetîfünun ve fecriâtiden arta kalan Cenap Şehabettin, Ali Ekrem, Ali Canip, İbrahim Alâattin, Tahir Olgun, Celâl Sâhir, Mîtat Cemal, Rıza Tevfik, Emin Büllent, Halil Nihat, Enis Avni, Mehmet Behçet - çoğu susmuş - haması ve romantik bir havada kanat çırpar, Fazıl Ahmet, Satirik hamleler yaparken, Mehmet Emin, öz Türkçe ve hece vezniyle yazmanın humması içinde, bu gün hececiler diye tanınan ikisi kadın

olmak üzere 10 şair etrafını çevreleyen haleyi teşkil ediyordu. Mehmet Emin'in sesyal ve hürriyet endişeleri taşmasına mukabil, keccâciler, umumiyetle his ve ütopiden ibaret romantik bir hava arz ediyorlardı: Faruk Nâfir, Enis Behîç, Hamâsi vadide, Halit Fahri'de sonraları kendisini tekrarlamasına rağmen hayal iklimlerine duyduğu nostaljiden muvaffak örnekler veriyordu.

Bu guruba dahil Şükûfe Nihâl ile Halide Nûsret'den başka ikinci 10 yılda aralarına katılan İffet Halim, Cumhuriyet davasına ilmîk önerlerken İsmet KÜR, fantazi minyatürler vermiş, Fevziye Abdullah, Neriman Hikmet, Perihan GÜNGÖR, Nesrin ARGİŞ Meziyet URAZ, Esma Hasan romantik birer kadın imzası olarak kendilerini tanıtmışlardır.

Yedi meşâlecilere varmadan evvel Ömer Bedrettin'in mahallî ve pitoresk peyzajlarını, Ahmet Kutsî'nin önce yerli bir hûmanizmanın arayışi dâvası peşinde, sonraları rejim dâvasının dellâlhîğini yapacak kadar sanatını harcadığını, Kemalettin Kâmi'nin berrak bir lirizm içinde mahallî ve hamâsi şîrler verdiğini, Ahmet Hamdi'nin. Haşim'in ağdasından kurtularak ince bir lirizm içindeki sembolizmini, Nazım Hikmet'in inandığı dâva peşinde koşarken hamleler yapmasına mukabil cüceleşmesi ve ancak kendisini konuşturduğu zaman irtifa kazandığını, Salih Zeki'nin elen mitolojisini ham mey-

valar halinde verdieneni belirtmek ve bundan başka da Cenap Mu-hittin, Ali Nazmi, Necmettin Halil, Yahya Saim ve Hüseyin Nail'in isimlerini zikretmek lâzım geliyor.

— II. ci 10. Yıl : —

İkinci 10 yıla girerken yedi meşalecilerin hâdise teşkil eden müsterek kitaplarıyle karşılaşır. Bu gurup, hakikaten öz şaire doğru arayışlar yapmış, sağlam ve kuvvetli adımlar atmıştır. Bil-hassa Ziya Osman'ın çocukluk nostaljisi, Vasfi Mahir'in tok epik şesi ve Sabri Esad'ın satirizminin belirtilmesi mecburi bir izah teşkil eder.

Yedi meşalecilere cevap olarak (İzmirden sesler) adıyla Cezmi Tahir, Haşim Nezihi, Mustafa Şevket, Ferit Ragip, A. Adnan, Nahit Nafiz, Kâmuran Cezmi'nin, (Yediveren) lilerin Mahmut Nedim, Osman ULUĞ, Celâl Enver, Rauf Ahmet, H. Sururi, Eşref Sabit, Süleyman Siddîk'in müsterek kitapları çorak ve neticesiz kalmıştır.

Bu gurupların dışında adlarını sayacağımız Arif Nihat, Reşit Süreyya, Necip Fazıl, Suat Salih, M. Faruk, İlhami Bekir, Nurettin ARTAM, Galip Naşit, Vahdet GÜLTEKİN, Şinasi GÜNDÖĞDU, Behçet Kemal, Cahit Sıkı, Hamit Maeit, Sebahattin Ali, Reşat Feyzi, Orhan Şaik, Şevket Hifzi, Feridun Fazıl, Mustafa Seyit, Mehmet Selim, İsmail Safa, Muhamrem Zeki, Osman Nebi, A. Sirri, İdris Ahmet, Fuat Edip gibi kalabalık imzalar karşısında bulunuyoruz. Bu yekün içinde; Arif Nihat, Necip Fazıl, Behçet Kemal, Cahit Sıkı, Hamit Macit, Orhan Şaik ve Reşit Süreyya imzaları üzerinde durmak lüzumlu bir ha-

raket olur. Arif Nihad'ın yarı aydınlik sembolizmi, Behçet Ke-mal'in aynı tekrarlar içindeki gür sesi, Cahit Sıkı'nın mistisizmi ve temiz üslûbu, Necip Fazıl'ın mavaranın problemini çözmege çalışan mistisizmi, Orhan Şaik'in samimi haması yazıları, Reşit Süreyya'nın romantizmi bizi sarar-ken. Cahit Sıkı'nın son zaman-larda form ve muhteva endişesini bir tarafa atarak garipçilerin kıymet ifade etmeye sapalığına yol tutması, üzülecek bir hâdise teşkil eder.

Bundan sonraki son nesil şairlerini şu guruplar içinde toplamak mümkündür.

1 — Millî ve haması endişe-ler taşıyıp fikir ve duyguların şe-kil mükemmeliyeti içinde verme-ge çalışanlar : İhsan BHRAN, Nihat Sami BANARLI, Feyzullah Secit, Uluğ TURANLIOĞLU, Ziya İL-HAN, Fethi TEVET, Necati ÖN-GAY, Ceyhun KANSU, Zeki Ömer DEFNE, Kerim YUNT, Basri GOCUL, Osman ATTİLÂ, Münir Müeyyet, Mehmet TUGRUL, A-abidin KISAKÜREK, Rıza POLAT, Muzaffer YERSEL, Cengiz TUR-HAN, Miraç KATIRCIOĞLU, Fey-zi HALICI, İhsan YÜCEL.

2 — |Yine Form endişesini birinci pilânda tutan romantikler: Reşat Cemal, Yusuf MARDİN, Muvaaffak Sami, Osman FERDA, Baki Suha, Munis Faik, Ebet Ma-hir, Kemal Kaplançalı, Tarık Bi-nat, Rıza Apak, Nâzhet Erman.

3 — Mistiko Romantikleri : Fazıl Hüsnü, Celâl Silay, İsmet Bozdağ, Emin Ülgener, Süreyya Oral, Şükru Enis, Halit Asım, Kenan Harun, Mazlum Kenan, Nusret Nesin.

4 — Muhtevayı birinci pilâna alan ve sosyal endişe taşıyan re-alistler : Rifat İlgaç, Nail V. Kâmuran Bozkır, İsmet Hüsnü, Suat Taşer, Suphi Taşhan, Feti Giray, Hasan İzzet Dinamo, Ah-met Necati, Sefer Aytekin, Cahit Saffet, Niyazi Akıncıoğlu, Nedim Şapman, Ömer Faruk, A. Kadir.

5 — Mistikler : Bedri Rahmi Eyupoğlu, Asaf Halet Çelebi.

6 — Dadaistler : Mütaz Zeki Taşkıن.

7 — Surrealistler : Ercüment Behzat, Oktay Rifat, Cevdet Melih, Orhan Veli.

8 — Sembolistler : Ahmet Muhip, Eehmi Arman, Sebahattin Tahsin.

9 — Bu gurup şairleri, ifade bütünlüğünü esas endişe olarak telâkki etmektedirler : İlhan Berk Cahit Tanyol, İlhan İleri, Sebahattin Kudret, Behçet Necati, Şinasi Özden, Muzaffer Tayip, Gav-sı Ozansoy, İskender Fikret, Ha-mit Salih, Faik Baysal, Selâh Birsel, Nahit Ulvi, Cahit Külebi, Ha-san Şimşek, Rüştü Onür, İdris Ahmet, Vehbi Cem, Süleyman Şahin, Refik Fikret, Sami Gürlev, Özdemir Asaf, Mustafa Ferir, Rasim Göknel, Hulusi Aksoy, Safter Melih.

10 — Genç ve mustait imza-lar : Sunullah Arısoy, Selâhattin Ertürk, Hamdi Kestelli, Kemal Küntay, Dündar Akunal, Ahmet Arif, Faruk Menderesli, Rıza Ümit, Rıza Beşer, Lütfi Güney, Ke-mal Sadık, Turhan Oğuzkan, E-cevit.

**
Murat Uraz ile Feridun Fazıl ve Yücel mecması ile Akbabâ-cılar birer antoloji neşrettiler. Samimiyetle söylemek lâzım gelir.

se; bu antolojiler, bazlarını lâzu-mundan fazla şırmış, bazı kıymetli şairlerin de antolojiye alın-maması inhisarcılığı kendisini göstermiştir.

Diger taraftan bu mevzu'a dair Yedigün'de Mehmet Behçet Yazar, Servetifün'de Oktay Akbal ile Samim Kocagöz, Dik-men'de Ziya İlhan, Vakit'da Zahir Güvenli Monografiler ve yazılar neşrettiler.

Bütün bu yazılar, insafın hükmüne vurulursa : Zahir Güvenli, son nesil şairlerini okumadan ve tanımadan inkârcı, Behçet Kemal, bazı endişelere alet olarak ihata-sız, Celâl Silay münhasıran inki-lâpçı gençlik'de bir kaç ay için toplanan arkadaşlarının mettehi Oktay Akbal ile Samim Kocagöz, Mevzîl ve münkir kalmışlardır. Ziya İlhan, fikir ve sanat endişesi taşkıyarak Çığır'da önmüze derli toplu bir hülâsa vermiş bulunuyor.

Bu yazının yazıldığı günden bir kaç gün evvel zümreyi gö-zetmeyen, büyük kittenin insanlık ve hürriyet endişesini duyan, milliyetçiliğinde sâmî, popüler büyük şair Mehmet Emin Yurdakul, vefat ettiğinden, büyük hâ-tirasına bir ihtiram olarak yazının sonuna şairin devrim şiirinden şu iki kıtayı alıyorum :

Devrim şiirinden

Değişmez sanılan zulüm gününde
Isyanın yenilmez bir gücüydü bu!
Adalet istiyen halkın önünde
Tarihin affetmez bir gücüydü bu!

**
Açlığı, ölümü elle gösteren
Bir mazlûm milletin dâvasıydı bul
En korkunç bir satır dehşeti veren
Bir hüküm gününün cezasıydı bul
Hüseyin ULAŞ

Addan Soya

— 2 —

Yazan: Maḥmūt R. GAZİMİHĀL

Bursada Hisar mahallesinde türbesi ve camii bulunan ümeradan Yaniçoğlu'nun (eskiden Veled-i Yaniç) adı da Bursalılar arasında onun Yani adlı bir hristiyan oğlu olduğu rivayetini bir zamanlar uyandırılmıştı. Halbuki tarihte bu zat "Yeniç Bey İldegöz - oğlu," namiyle manuştur. (İldegöz Kapçaklılar arasında kullanılan adlardandır). Bu İldegöz Bey Misir hükümdarının maiyetindendi ve kaçarak Anadoluya sağlamış. Murat Hüdavendigâr'ın ricalinden oldu.

Ş Yörgüç Paşanın adı da arap harflarının oynaklısı yüzünden iltibasi mucip olmuştu : adını bir ara Yorgiç gibi okur oldular; rumdan dönmeliği de bu okunuş kargaşalığının akabinde rivayet olunup gitti! Bir Yorgiç'in bahis mevzuu olduğunu sanıvermişlerdi!. Halbuki bazan Yörük'e şeklinde de yazılan Yörgüç adı "Yürük giden, çabuk yürüyen" anlamına türkçe kelimedir. Amasya tarihi Yörgüç Paşa'nın bir Ata Beye ulaşan şeceresinin Amasyadaki aile kitabelerine nazaran tespit etmiştir.. Onun rumdan dönmeliğini geçen asırda Hayrullah Efendi ilk defa tahminen uydurmuştur.

Ş Zağnos Paşa'nın "rumi-ül-asıl," olduğunu da Hayrullah Efendi yazdı; hatta bu kaydı Tacüttevarih'ten aldıını söylemiştir! Tacüttevarih'te böyle bir kayıt bulunmadığı gibi, paşanın asırdaşı olan bizanslı tarihçiler de böyle bir şeyden hiç söz açmadılar. Söylentinin kökü sîrf Zağnos adının rumcayı andırmasıdır. Halbuki "Zağnos," türk sözlüğünde eski asırlardan beri yer bulmuş ve aslı türkçe olmasa bile türkçeleşmiş kelimelerdir, bir nevi şahin kuşunun adıdır [1]. Ş. Sami merhum bu kelimeyi deniz yengeci anlamıyla yine türkçede kullanıla gelen "Çaganos," sözüyle bir tutmuş, aslı rumca olduğunu buluşturan yazmıştır(?). Her halde kelimenin Çağatay ve Anadolu le sabittir.; Evliya Çelebi onu şu tasvirci satırlarında kullanıyor : "Sarp, kırmızı, şahin ve zağnos yuvalı kayanın tâ zirvei âlâsından evc-i asumana münkalib olmuş bir hisar-ı üstüvar.." (c. v, s. 464). — Unutmayalım ki Osmanlı tarihinde iz bırakmış Zağnos adlı kimseler birden fazladır ve her hangi birisinin dönme olduğunu dair en eski tarihlerde tek bir kayıt bile yoktur.

Ş Daha sonraki zamanlardan Kılıç Ali Paşanın dönmeligi masali da aynı "addan soya intikal" metoduna göre Hammer tarafından [1] Çağatay sözlüğüne de bakınız.

bol keseden uydurulmuştu. İleri gidişin bu derecesine dayanamayan Ş. Sami merhum bakınız iddiayı nasıl çürüter : "İbtida ismi Oluc Ali asıl Kalabralı ve mühtedi olduğunu ve asıl ismi Okyali olup, ondan türk oğlu türk ve Anadolulu olup, Müezzin Zade denmekle dahî mürtebat olduğu malûmdur.." (Kamus-ül-Âlâm). (1) :

Örneklerimi burada kesiyorum, çünkü bu kadarı da "addan soya intikal" usulünün genişliğini ve belirli bir zihniyetin devamından ibalarını hep dönme göstermekten zevk duymuş olan Avrupalılar şunu ricalinin kalleşlik etmeleri ve tecrübeyle Türkler'e yardım etmiş oluyolların Hammer'le sona erdiği sanılmasın; en eski masallar şurada burada en yeni yaynlara kadar üreyip gelmiştir. Prof. Babinger'in 1940 da Napoli'de çıkan bir yazısında gördüğümüz şu cümlesini bu türeyişin en taze misallerinden biri olarak buraya alıyoruz : "Mihaloğlu'nun rum kanından olduğu muhakkaktır. Fakat, Auramy'nin, yanı Evrenos'un da soy bakımından Türk olmayıp, bilâkis keza rum soyundan bir mühtedi olduğu aynı derecede muhakkaktır. Azim çoğulluk itibarıyle eski Osmanlı ordu başbuğları hep hristiyan dönmelerinden ibaret bulunduğu için ve bu muhakkak olduğundan, Malkoç'un da bu kaidenin dışında asla kalamayacağı bazı ihtimallerle istintaç olunabilir(!) demiştir [2]. Gazi Mihâl Bey'in bizanslı Palesloglar soyundan olduğu hezeyanını Hammer'den alıp ifade bakımından bûsbütün hakikat kılığına sokarak İslâm Ansiklopedisinde güya perçinleyen Alman (Yahudi) türkologda işte bu koca Prof. Babinger idi!. Kendi yanlışlarını kendi kalemiyle düzeltmesine artık imkân kalmamıştır, çünkü son zamanlarda ölmüştür.

Bütün bu masalları beyenenler biraz da şu gibi mantık ve akliselim kıyas ve kıtaslarına riayet etserdi her halde daha ihtiyatlı konuşmak gerekeceğine inanırları : İlk kuruluş asırlarında dönme ricale yer vermekte gerçekten bu kadar ileri gidilmişse bundan fayda görürlüldüğü kadar zarara da uğranılabildi; çünkü bir takımlarının gerçekten İslâm olmuş görünerek soydaşları olan rumlar hesabına maske altından tuzak hazırlamaları hep mümkün oldu. Sonra da, rumluğa karşı

[1] "Akşam," gazetesiin "Tarihten sahifeler," sütununda Süleyman Kâni İrtemuş başlığı taşıyan bir tefrika yayınladı : "Kılıç Ali Paşa'nın menşei, (3/11/1943 sayısı..) Bay S. K. İrtemuş bu incelemesinde Şemsüddin Sami merhumun tenkidine inanamıyor da, Kılıç Ali'nin mühtediliğini iddia eden Frenk kaynağının ne dereceye kadar mevsuk olduğunu da tenkit eleğinden geçirememiştir. Bize kahırsa, böyle iddialara güvenle bağlanımadan önce umumiyeti itibarile o kaynakların ne dereceye kadar güvenilebilir şeyler olduklarını (başka bahislerini de kontrol ederek) araştırmak — verdigimiz misallere nazaran — farz olmaktadır. Bununla beraber, Kılıç Ali Paşa, imparatorluk devrinin ricalindendi.

[2] Evvelce bildirmiştik Olduğumuz Malkoçlar hakkındaki yazısından (1940)

Türklük için bu bahar,
Bu güzellik bu dünya.
Türklük, için bu dağlar,
Bu tahayyül bu rüya.

Türklük için efsane,
Türklük için davetler.
Türklük için kâşane.
Türklük için mâbetler.

Türklük için bu masal,
Bu yakut, bu altın taç.
Türklük için çiçek, dal,
Akam su, gülen ağaç.

Türklük için yolculuk,
Türklük için kalkan baş.
Türklük için her soluk.
Türklük için sızan yaş.

Türklük için bu san'at,
Bu sonsuzluk, bu servet.
Türklük için bu hayat.
Bu huzur bu sâdet.

Türklük için denizler,
Türklük için mihraplar.
Türklük için bu dizler,
Türklük için mehtaplar.

Türklük için bu edâ,
Bu sesleniş bu sözler.
Türklük için bu sevda,
Bu bakışlar bu gözler.

Türklük için kehkeşan,
Türklük için gündüzler.
Türklük için şeref, şan,
Türklük için gül yüzler.

Türklük için her kanat,
Her duyguya ve her seziş.
Türklük için her feryat,
Her hareket ve her iş.

Türklük için nehirler,
Ve yem yeşil yapraklar.
Türklük için şehirler,
Ve inmiyen bayraklar.

Türklük için çiçek, dağ,
Mavi deniz, yeşil renk.
Türklük için her menba,
Her inleyiş, her âhenk.

Türklük için bu yollar,
Bu kulübe bu saray.
Türklük için bu kollar,
Bu endamlı şirin ay.

Türklük için bu yanış,
Bu yükselen eşsiz tak.
Türklük için bu anış,
Bu hülyadan salıncak.

Türklük için her bakış,
Türklük için her sihir.
Türklük için her nakış,
Türklük için her şiir.

Türklük için ihtilâl,
Türklük için bin destan.
Türklük için her cidal,
Her varlık ve her cânâن.

Türklük için ilâhalar,
Ve mukaddes ülküler.
Türklük için sabahlar
Ve şan dolu türküler.

Türklük için dağ aşmak,
Yol yürümek gizlice.
Türklük için yaşamak,
Rüya görmek her gece.

Türklük için ok olmak,
Fırlamak iraklırlara.
Türklük için yok olmak,
Gömülmek topraklaral.

HÜMAYUN NÂMEDEN

Eski cân başına bâdi itârsayı Edrine
Feyzi ruh etti fezayı canfezayı Edrine
Def'edip dilden gumumi köhneyi Isa gibi
Tâze cân verdi demi mucîznümâyi Edrine
Gonca gibi şekli gûlden derhem olmuşken gönül
Gül gibi açtu nesimi dilküşayı Edrine.

A L I

MERIC AĞLIYORMUŞ?

Sayım V. H. İ. na

Nedir bu kahpe çığlık? (Cânâñ ağlarmış) diye
Canlanan hangi arzu, hangi emel, hagi piç ?
Atamdan armağansın, ahfadına hediyeye;
Söyle niçin ağladın, söyle ey güzel Meric ? .

Benki, bu ülkelerde, bu illerde serdarım;
Tarihi kan götürse baş ucunda ben varım !.
Emredersen uğruna milyonları harçarım
Söyle niçin ağladın, söyle ey güzel Meric ?.

Geçtiğin her bölgede izleri yar neslimin,
Vadilerde çalkanan şanlı destanlar kimin ?
Benim, tarih boyunca en vefali hemdemim
Söyle niçin ağladın, söyle ey güzel Meric ?.

Kaynağında and içip şahlanan bir ırkdanım
Kollarında hınçkıran, çağlayan benim kanım !.
İssiz bir diyar olur sensiz bu şen vatanım
Söyle niçin ağladın, söyle ey güzel Meric ? .

Yaşmağının üstüne sıçrarsa bir kıvileçim,
Ateşlenir bağırmada gizlenen bütün hınçım
Öc almadan kınına girmez olur kılıncım ;
Söyle niçin ağladın, söyle ey güzel Meric ? .

Antalya 26/11/1943
Abdullah ÇAĞLAYAN

Edirne Halk Şairleri

İbrahim Kınıci

- 2 -

Yazan : V. Lütfi Salıcı

Cellât Kınıci Babanın yanına giderek söylemiş ve "Vakte hazır olsam" demiş. Gelen cellâdin gözleri çok güzelmiş. Kınıci Baba cellâdin gözlerine bakarak "Vah evlât demmiş. Sen bu güzel gözlerle nasıl kan döküceksin.." Baba bu sözleri söylemez cellâdin iki gözü birden akmiş. Bu suretle geri gidemiyen cellâdin geçiği anlaşılinca ikinci cellât gönderilmiş. Ikinci cellât gidince Kınıci Babanın abasına bürünerek bir köşede ruhunu teslim etmiş olduğu gibi ilk giden cellâdin da onun yanında eteğinin ucunda ölmüş görmüş ve geriye giderek gördüğü manzarayı anlatmış. Sultan Mahmut bu hali işidince Kınıci Babanın "Hak erenler," den olduğuna inanmış ve yaptığına pişman olarak heman onun olduğu ve olduğu yere bir cami yapılmasını ve minaresinin âleminin Kınıcının başına giydiği "tac," şeklinde olmasını ve cellâdin da yanı başına gömülmüşini ve camii adının da "Kınıci Baba camii" olarak tesmiye olunmasını ferman etmiş ve o mahalle bir cami yapmışlar.

Ben bu rivayeti Edirnede ve İstanbulda işidince heman Nuh kuyusuna giderek camii gördüm. Çok güzel bir cami idi. Minaresi de dikleri gibi yapılmıştı. Kınıci Baba da camiin avlusunda gömülü ve mezar taşına "Şehidi mağfur," ibaresi yazılmış ve cellât da yanı başında yatırılmıştı. Bu gördüğüm efsanevi manzaranın işittiğim rivayetlere uyduğunu hayretle gördüm. Ve bu zati Baba olduğu için değil şair olduğu için bir çok defalar ziyaret ettim. Fakat kafamda bir körüğüm hasıl oldu. Bunun hakikati efsanelikten çıkacak şekilde nasıl anlamalıydım.

O zaman Üsküdarda Ahmedîye camiinin hafız Lâtif efendi isminden bir müezzin başı vardı. Bu zat hoca idi ama hem de gizlice Bektaşılık ederdi. Hatta bektaşılıkta önemli bir mevkii olan "rehberlik," yamanlar mensup olduğum Büyük Çamlıçada hacı Tahir Baba tekkesinde icra ederdi. Bu sebeple onu pek yakından tanıydım. Sultan Hami din şehzadelerine de ders veren bir adamdı. Aynı zamanda da böyle

şeylere pek meraklı idi. Nuh kuyusuna Ahmedîye'ye pek yakın ve kendisi de eski bektaşilerden bulunduğuundan böyle bir macerayı ve sebeplerini ve en nihayet hakikatini daha iyi bileyecini kuvvetle tahmin ettim ve heman o akşam evine teklifsize misafir oldum. Ben gençtim, o ihtiyardı. Lâkin beni severdi.

— Devam edecek —
V. Lütfi SALÇI

Addan Soya

— 9. uncu sahifeden devam —

savaşan Türk ordularının başına öyle nazik anlarda yığınla rum asılı başbuğları koymağın ne lüzum vardı? Hiç tedbir ve akliselim bunu kabul edermiydi? Başka bir ihtiyat kaydı da şudur: İmparatorluk kurulduktan sonra sık sık iş başına getirilmiş olan dönme rical üstün ruhiyatta olabilirlerdi; çünkü onlar çocukluk yaşlarında devşirilerek tam Türk ruhiyatında yetiştiyorlardı; içlerinden bir çok kötüler yanında zeki, sadık, çalışkan ve vefakâr olanlar da yetişiyordu. Halbuki Osman ve Orhan zamanında ihtiyâda edenler kırkından sonra ilk vaftizlerine karşı doneklik göstermiş olacaklarından, bu karakterdeki kimselerden canla başla yeni dine bağlılık beklemek gerçekten yersiz ve tedbirsiz bir hareket olurdu. Görülüyör ki akliselim de

ilk kuruluş çağının Osmanlı ricali arasında rum dönmemeli bulunmuş olması ihtimalini kabul edememektedir. Gerçekten de, dönme ricalin işlere karıştırılması XVinci asırın sonrasında başlamış olsa gerektir. (SON)

Mahmut R. GAZIMIHÂL

DAMLALAR

Gerçek Türkçülük

Eski ve muazzam Türk imparatorluklarının en şerefli bir istiklal mirası olan bugünkü Türkiyenin kendi içinden büyütüş yolunda çalışmak, günde en ma'kul Türkçülüğüdür.

"Aç milleti tok, giyimsiz milleti giyimli, nüfusu az milleti çok, olan Türkiye büyktür."

Başkalarının üstünlüğüne imrenmek Türk milletinin tahammül edebileceği şeylerden değildir.

Türkiyeyi yer yüzü ülkesi içinde kültür, teknik ve hayat kaynağı oluş bakımından ötekilerden geri olmamış bir medeniyet mamuresi görmek için çalışmak, bugünkü Türkçülüğün şatafatlı fakat asil ve doğru olan bir amacıdır.

Bir ülkü uğrunda yapılan müsbet fakat cılız, karanlık ve beceriksiz propagandalar, o ülkemizin aleyhinde yapılacak en şiddetli propagandalardan daha kuvvetle menfi netice verirler.

Nihat Sami BANARLI

MESRUTİYETTEN ÖNCE

Balkan Türkleri^(*)

Bulgaristanda tam 20 yıl gazetecilik yaptıktan sonra ana vatana hıcret etmek mecburiyetinde kalan M. Necmettin Deliorman son günlerde bize çok faydalı bir eser verdi : " Mesrutiyetten önce Balkan Türkleri.."

İsashi vesikalara dayanarak meydana getirilen bu eserde şu konular incelenmiştir :

Berlin kongresi - Balkan devletlerinin teşekkürülü - Şarkı Rumeli - Balkanlarda (Jöntürk) ler - Mesrutiyetten önce Romanya , Rusya , Avrupa ve Bulgaristanda çıkan Türkçe gazeteler - Balkanlarda ilk Türk gazetecileri - Mefküreci muharrirler - Merhum Talât paşayı inkılápçı yapan Sofyalı bir Türk gazetecisi.

Eserin nasıl bir gaye güdülerek yazıldığını anlamak için müellifin şu cümlelerini okumak kâfidir.

" Payitahtımız Edirne iken sırlarla Kosovada çarşıştık. Bütün Avrupalıların haçlı orduları ile Niğbolu ve Varnada kanlı muharebeler yaptı. Macarlı Honyadın Fatih Sultan Mehmet ile nihayetsiz mücadeleleri hep Tunanın kurtarılması içindi. Tuna yalısında cereyan eden kanlı ve kansız mühim hadiseler Osmanlı devleti ile hemen bir yaştadır. İlk satvetli zamanımız Tunanın iki sahilindeki hakim günlerimizdir. En muhkem ve maruf kalelerimiz hep Tuna üzerindeydi. Eskiden Tuna sözü kalplerde vatan sözü kadar heyecan uyandırırıdı. Tuna, her Türkün kalbine akıp benliğinde çağlardı. Tuna yalısı asırların kahraman askeri olan her Türk için kahramanlık menkibelerini öğretici bir mektep olmuştu. Tuna ve Balkanlar her Türk dilâverinin hayatında tatlı heyecanlar doğuran maceralar diyarı telâkki edilirdi.

Mazimize, tarihimize, eski şanlı günlerimize Tuna kadar yakın arkadaşlık edecek; hiç bir şey tasavvur edilemez. Viyanadan aşağıya doğru (Budin) den göcerek Tuna ile beraber yürüyen her Türk şanlı Türk tarihini karıştırılmış gibi hiçkira hiçkira, fakat gururla ilerler.. Bize; her bakımdan değerli ve faydalı bir eser kazandıran M. Necmettin Deliorman'ı samimiyle tebrik ederiz.

U. T.

^(*) : Mesrutiyetten önce Balkan Türkleri. Yazar : M. Necmettin Deliorman. Sayfesi : 150. Fiyatı : (250) kuruş. Vakit matbaası. Satış yeri : (Vakit) ve (Berkalp) kitabevleri.

Sonsuzluk

Morlaşan sularda uyudu göller
Dinlendi sularda; hülyalı akşam.
Rüyada mehtabı gören sahiller;
Son renkleri içmiş; ürperen güller.

Bir diyarı andı içlendi kumru;
Titredi hafifçe; havuzda sular.
Kapladı yolları; akşamki bugü;
Bir sualde; dalgın düşünen kuğul

Papağanlar rengi; sevdiğim mevsim.
Bir diyara uçan; garip turnaları!
Balgözü emdiğim; hülyalı iklim
Ve düşüneceğim; yalnız bir işimi!

Akşam; yine ördü binbir bilmecesi;
Renklerim eridi; batan gurupla.
Kimsesiz ağladım; yine gizlice;
Dinlesin şarkımı; sevdalı gece.

Ankara
Dundar KORTAN

IÇİMDEKİ DÜNYA

ŞİIRLER

Yazar : Hüseyin UÇAS

Büyük bir itina ile basılmakta olan bu özlü
eser pek yakında çıkıyor. Bekleyiniz.